

Jaarverslag 2004
Plantenziektenkundige Dienst

Voedsel en groen van internationale klasse

Onder dit motto werkt het ministerie van LNV aan veilig, verantwoord geproduceerd voedsel en een vitale natuur.

Het platteland moet economisch gezond blijven met behoud van landschap en cultuur. Tenslotte wil LNV de internationale concurrentiekracht van de agrarische sector versterken, met maatschappelijk verantwoord ondernemen als uitgangspunt.

LNV heeft anderen nodig om dit te realiseren. Alle betrokkenen moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Transparante besluitvorming is daarbij voorwaarde. LNV geeft richting, stelt waar nodig kaders, stimuleert en financiert.

Plantenziektenkundige Dienst
Wageningen

Jaarverslag 2004

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Plantgezondheid, een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Inhoudsopgave

- * *Voorwoord*
- * *Organigram*
- * *Profiel*
- * *Mondiaal*
- * *Gezonde planten*
- * *Duurzame en veilige gewasbescherming*
- * *Bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling*
- * *Prestaties en indicatoren*
- * *Verkorte jaarrekening*
- * *Accountantsverklaring*

Plantgezondheid, een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Het streven naar en het op peil houden van een hoogwaardig fytosanitair systeem en duurzame gewasbescherming is de strategische doelstelling van de Plantenziektenkundige Dienst (PD). Een gezonde groene sector en een hoogwaardig fytosanitair systeem is een publiek belang. Gelet op de vooraanstaande positie van de Nederlandse plantaardige sector in de wereldhandel is dit belang groot. Het op peil houden ervan is een verantwoordelijkheid voor de hele keten. Daarom moet de hele keten zijn bijdrage leveren en is samenwerking van cruciaal belang. De titel van dit jaarverslag luidt daarom: 'Plantgezondheid, een gezamenlijke verantwoordelijkheid'.

In 2004 stond en in 2005 staat samenwerking hoog in het vaandel; het 'samen optrekken' binnen het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en met het bedrijfsleven, de keuringsdiensten en onderzoeksinstituten. Plant Keur is een voorbeeld van een majeure beweging, die in 2005 zal worden uitgewerkt en waarin samenwerking leidt tot overdracht van taken. Plant Keur past binnen de filosofie van het programma 'Andere overheid' en bij het LNV-credo 'Van zorgen voor, naar zorgen dat'. De verwachting is dat overdracht van taken naar de keuringsdiensten zal leiden tot verhoging van de efficiëntie van de controle op het fytosanitaire systeem. Plant Keur zal echter niet leiden tot een afname van de publieke verantwoordelijkheid van het ministerie van LNV. De PD zal zijn rol als fytosanitaire autoriteit blijven spelen.

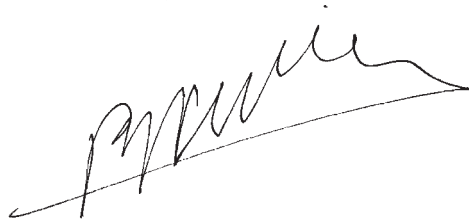
Als in 2005 definitief wordt besloten tot implementatie van Plant Keur dan zal de PD te omschrijven zijn als een kennis- en auditdienst met als kernactiviteiten toezicht op toezicht en risicomanagement. Het verder ontwikkelen van een gedegen kennisbasis, die nodig is om die taken uit te voeren, zal het komende jaar veel aandacht krijgen. Bij overdracht van inspectietaken zal de PD investeren in het zorgvuldig overdragen van kennis en personeel en daarnaast zijn organisatie inrichten voor de toekomstige toezichtstaken.

In 2005 zal de PD tevens investeren in het 'samen optrekken' met directies van het ministerie van LNV. De PD wil een 'partner in beleid' zijn. Dit vraagt van beide partijen inspanning. De beleidsdirecties zullen de PD tijdig betrekken bij het formuleren van beleid. Andersom zal de PD de beleidsdirecties inzicht verschaffen in de uitvoeringskant van voorgenomen beleid, met als doel een kwalitatief beter en goed uitvoerbaar beleid.

De PD wil nader uitdrukking geven aan het kabinetsbeleid door zijn diensten beter te laten aansluiten op de wensen van de burger en het bedrijfsleven. In dat kader investeert de PD het komende jaar in het faciliteren van het fytosanitaire handelsverkeer van Nederland door zijn serviceniveau per 1 april 2005 te verhogen en zijn inspectieregimes effectiever en efficiënter in te richten. Hierbij mogen de reeds afgeronde invoering van het elektronisch vooraanmelden van importinspecties en de invoering van reduced checks voor groenten en fruit niet onvermeld blijven.

Even terug naar 2004, een jaar waarin veel is gebeurd. De wijziging van de fyto-richtlijn, het Nederlandse voorzitterschap van de EU en het 'Herexamen baten-lastendienst. Zware trajecten die, dankzij de grote inzet van de medewerkers van de dienst, tot een goed einde zijn gebracht.

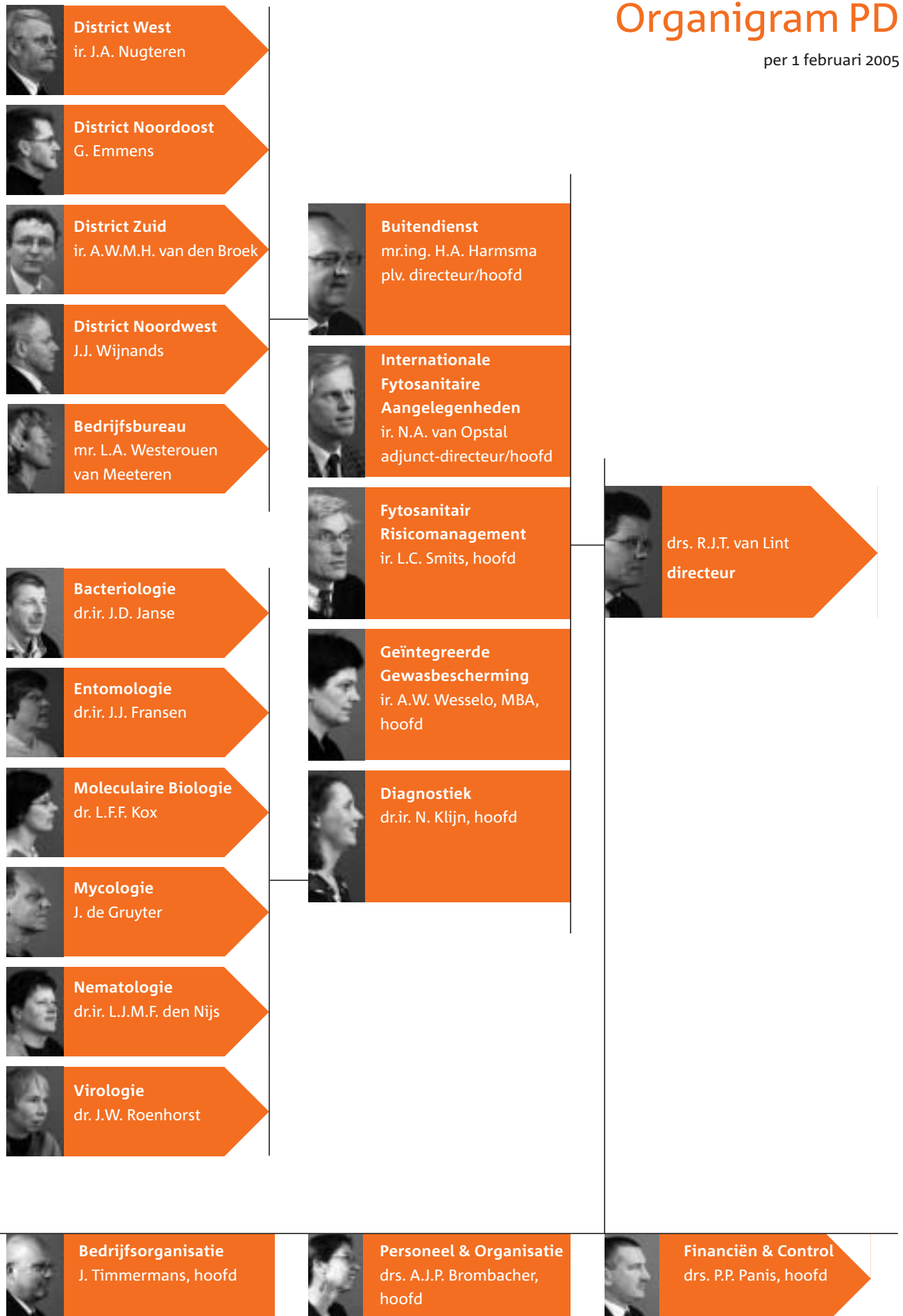
Verandering zal ook in 2005 een belangrijke rol spelen. De grootste uitdaging voor de PD is dan ook het vormgeven van de diverse veranderingen in hun onderlinge samenhang. Ik verzeker u echter dat tijdens de verbouwing de winkel gewoon open blijft.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R.J.T. van Lint', written over a thin horizontal line.

Drs. R.J.T. van Lint
Directeur

Organigram PD

per 1 februari 2005

Profiel

De Plantenziektenkundige Dienst (PD) is een baten-lastendienst van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Het fytosanitaire beleid en daarmee het werk van de PD wordt in toenemende mate bepaald door internationale regelgeving en verdragen. De dienst draagt zorg voor het vertalen van dit fytosanitaire beleid naar duidelijke en op de Nederlandse praktijk toegespitste maatregelen.

De gezondheid van planten vormt het uitgangspunt voor onze werkwijze:

‘Wij bewaken en bevorderen de gezondheid van planten vanuit een internationale context’

Onder gezonde planten verstaan wij: planten en plantsystemen, die niet ernstig worden bedreigd door ziekten, plagen en onkruiden. Door het bewaken en bevorderen van de gezondheid van planten dragen wij bij aan een gezonde groene sector van internationaal aanzien, aan een gezonde en veilige land- en tuinbouw en aan een landschap met een hoge biodiversiteit.

Een gezonde groene sector is een publiek belang waaraan PD, LNV en bedrijfsleven gezamenlijk werken. De PD heeft daarin de volgende verantwoordelijkheden:

- * voorkómen dat ziekten, plagen en ongewenste planten binnen Nederland en over de wereld worden verspreid;
- * bevorderen dat planten, ziekten, plagen en onkruiden op een veilige en duurzame wijze worden beheerst;
- * voorkómen dat groenten en fruit van inferieure kwaliteit wordt verspreid.

Daartoe ontwikkelen wij kennis die toegankelijk is voor iedereen die ons bij deze taken kan ondersteunen.

De PD opereert vanuit vier districten die zijn onderverdeeld in locaties. Deze locaties bevinden zich in of nabij belangrijke land- en tuinbouwcentra. Het hoofdkantoor is in Wageningen gevestigd. Het aantal medewerkers van de dienst bedraagt ongeveer 360.

Hoe de verspreiding van ziekten, plagen en onkruiden moet worden voorkomen, wordt op hoofdlijnen internationaal vastgesteld. De PD heeft ook in 2004, namens het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), actief deelgenomen aan verschillende internationale fytosanitaire overlegorganen, zoals de International Plant Protection Convention (IPPC), de Europese organisatie van plantenziektkundige diensten (EPPO) en het Permanent Fytosanitair Comité. Het ministerie wil via deze overleggen de invloed van Nederland op het Europees fytosanitaire beleid en de mondiale standaardisering van werkwijzen vergroten. Op internationaal gebied vormde het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie het hoogtepunt van 2004. De PD zat namens het ministerie van LNV de Raadswerkgroep Plantgezondheid voor. Tijdens het voorzitterschap zijn belangrijke fytosanitaire besluiten genomen. Daarnaast benutte de PD de kans om de nieuwe lidstaten terdege bij het EU-overleg te betrekken. Die inzet levert Nederland bij deze landen veel krediet op. Naast het voorzitterschap van de EU, stond 2004 in het teken van de implementatie van de gewijzigde fyto-richtlijn per 1 januari 2005. De overgang is in samenwerking met de douane en in nauw overleg met het bedrijfsleven bewerkstelligd. Het bedrijfsleven werd in 2004 breed geïnformeerd over nog een wijziging in EU-regelgeving, namelijk de wijziging in de EU-eisen ten aanzien van verpakkingshout. Een belangrijk project op het gebied van kennisontwikkeling tenslotte is Portcheck. Dit project, waaraan 40 EU-landen deelnemen, komt de internationale profilering van het laboratorium van de PD als referentielaboratorium ten goede.

Uitbreiding Europese Unie

Met de toetreding van tien nieuwe lidstaten op 1 mei 2004 bestaat de EU uit vijftientig lidstaten. Voor de nieuwe lidstaten betekent de toetreding dat zij bestaande regelgeving van de Unie moeten implementeren. Het ministerie van LNV heeft de nieuwe lidstaten hierbij ondersteund door middel van bilaterale en twinning projecten. De PD heeft binnen deze projecten op fytosanitair gebied een belangrijke rol gespeeld. In vrijwel alle nieuwe lidstaten heeft de PD kennis en expertise geleverd op het gebied van de fytosanitaire regelgeving, het ontwikkelen van monitoring en survey programma's, residuregelgeving, registratie van pesticiden, laboratoriumprocedures en diagnostiek. In het kader van het voorbereiden van Polen op het lidmaatschap van de EU heeft de PD gedurende de afgelopen drie jaar nauw samengewerkt met de Poolse fytosanitaire autoriteiten. De Europese Commissie faciliteert en financiert

deze zogenaamde twinning programma's. In 2004 werd, naast het Poolse twinning programma, in Hongarije een soortgelijk programma met succes afgesloten. Een twinning project met kandidaat-lidstaat Turkije is in 2004 gestart.

De fytosanitaire risico's van de uitbreiding van de EU zijn door de PD geïnventariseerd. In 2004 werd een verkorte risicoanalyse per schadelijk organisme uitgevoerd voor het verkeer van plantaardig materiaal uit de nieuwe lidstaten. Alle in de fyto-richtlijn (2000/29 EG) opgenomen schadelijke organismen zijn in de analyse onder de loep genomen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal de fyto-sanitaire bewaking in Nederland en monitoring van producten uit de nieuwe lidstaten – waar nodig – worden aangescherpt.

Wijziging fyto-richtlijn

In de Europese fyto-richtlijn zijn eisen opgenomen waaraan plantaardige producten moeten voldoen. Het belangrijkste oogmerk van de fyto-richtlijn is om het binnenbrengen en verspreiden van schadelijke organismen te voorkomen. Inspectie van import van buiten de EU is een onderdeel van de fyto-richtlijn. Dit onderdeel is per 1 januari 2005 aangescherpt. Uitgangspunt van deze aanscherping is dat de fytosanitaire controle en de controle van het fytosanitaire certificaat plaatsvindt aan de buitengrens.

De PD is in opdracht van het ministerie van LNV verantwoordelijk voor de implementatie van de wijzigingen. De dienst heeft vanaf het begin van het traject het bedrijfsleven regelmatig geïnformeerd via nieuwsbrieven, voorlichtingsbijeenkomsten en internet. Daarnaast is er veelvuldig overleg gepleegd tussen Douane, Directie Landbouw (DL) en de belangenorganisaties van het bedrijfsleven, om de uitvoerbaarheid van de in de fyto-richtlijn gestelde eisen te verbeteren.

De directie Landbouw heeft het besluit genomen om een elektronische vooraanmelding op te vatten als de documentcontrole van het fytosanitaire certificaat. Hiermee heeft LNV gehoor gegeven aan wensen van het bedrijfsleven. Door de implementatie van de nieuwe fyto-richtlijn is een beter sluitende fytosanitaire importcontrole ontstaan, waarbij nauw wordt samengewerkt met de Douane. Voorts maakt de nieuwe richtlijn het mogelijk om voor eindproducten een risicobenadering toe te passen. Op basis van kennis, vergaard met risicoanalyses (Pest Risk Analyses), kan het inspectiepercentage variëren naar gelang het risico (reduced checks).

Verpakkingshout

Om te verhinderen dat schadelijke organismen met verpakkingshout worden verspreid, is een internationale fytosanitaire standaard afgesproken die door steeds meer landen wordt gehanteerd. Deze standaard, ISPM 15, heeft ten doel de natuur en biodiversiteit te beschermen door aan verpakkingshout bepaalde eisen te stellen. Ook de EU heeft besloten dat al het verpakkingshout – dat na 1 maart 2005 de EU binnenkomt – moet voldoen aan de eisen van ISPM 15. Verpakkingshout dat op de interne markt wordt gebruikt, valt niet onder de maatregelen. Het bedrijfsleven werd eind 2004 van deze wijziging op de hoogte gesteld. Eén van de ISPM-eisen betreft het op de juiste manier markeren van het verpakkingshout. Om de afzet van Nederlandse producten in het buitenland te waarborgen, is in Nederland door de Nederlandse Emballage- en Pallet-industrie Vereniging (EPV), in samenwerking met de PD, een markeringsprogramma houten verpakkingen opgezet. De uitvoering is, onder toezicht van de PD, gelegd bij de Stichting Markering Houten Verpakkingen (SMHV). In 2004 zijn voorbereidingen getroffen om de uitvoering bij meerdere instanties neer te leggen. Het markeringsprogramma en de samenwerking met de SMHV verlopen tot nu toe met veel succes.

EU-project Portcheck

Het project Portcheck heeft ten doel instrumenten en protocollen te ontwikkelen die het mogelijk maken om moleculair biologische analyses uit te voeren op inspectielocaties en bij bedrijven. Aan het – mede door de EU gefinancierde project – wordt deelgenomen door circa 40 Europese partners afkomstig uit onderzoek, bedrijfsleven en keuringsinstellingen. De PD neemt deel aan verschillende onderdelen van het project, waarbij het coördineren van de ringtesten het omvangrijkste onderdeel is. De resultaten van het project zullen bijdragen aan de efficiëntie en effectiviteit van handelen in geval van vastleggingen en vondsten van quarantaineorganismen.

Voor de PD vormt dit project een uitdaging op het gebied van kennisontwikkeling en internationale profilering als referentielaboratorium. Het ontwikkelen en positioneren van referentielaboratoria voor plantenziekten past binnen het streven naar expertisebehoud en taakverdeling voor specifieke (groepen) plantenziekten binnen Europa.

Nederland voorzitter van de Europese Unie

Nederland was van 1 juli tot 31 december 2004 voorzitter van de Europese Unie. Voor het ministerie van LNV hield dit in dat minister Veerman gedurende die periode voorzitter was van de Raad Landbouw en Visserij. De PD was namens LNV voorzitter van de Raadswerkgroep Plantgezondheid. De belangrijkste wapenfeiten uit die periode zijn:

Samenwerking onderzoeksfinanciers

Veel lidstaten willen nauwer gaan samenwerken op geselecteerde onderzoeksthema's. De erosie van de Europese kennisbasis op het gebied van plantgezondheid bedreigt het kunnen opstellen en uitvoeren van de fytosanitaire wet- en regelgeving. Er is besloten om een samenwerkingsverband te ontwikkelen voor de financiering van plantgezondheids-onderzoek en om de samenwerking en kennisuitwisseling tussen diagnostische laboratoria vorm te geven.

IPPC

Ten behoeve van de mondiale harmonisatie in het kader van de International Plant Protection Convention (IPPC), werd een gemeenschappelijk EU-standpunt bepaald over zes mondiale fytosanitaire standaarden. Dergelijke standaarden zijn met name van belang om niet onderbouwde handels-barrières weg te nemen.

Organisatie van risicoanalyses binnen de EU

Onder Nederlands voorzitterschap verhelderden de lidstaten de wijze waarop het werk, om risicoanalyses (Pest Risk Analyses) uit te voeren binnen de EU, moet worden georganiseerd. De nieuwe IPPC-standaard voor PRA's vereist namelijk grondigere risicoanalyses en een wetenschappelijke onderbouwing van maatregelen, waardoor samenwerking op dit vlak binnen de EU belangrijker wordt.

Onderhandeling EU met derde landen

Een gevoelige discussie voor de lidstaten, over de manier waarop zij de Europese Commissie kunnen ondersteunen in onderhandelingen met derde landen, heeft opmerkelijk snel tot resultaat geleid. Daarbij was de wens van de Russische federatie voor een uniform EU fytosanitair certificaat voor de export vanuit alle lidstaten van invloed. Er zijn afspraken gemaakt over het kader van overleg en procedures ten aanzien van de besluitvorming.

Met dank aan de PD

Het importverbod dat Rusland eind 2004 instelde voor Nederlandse fyto-sanitaire producten maakte één ding duidelijk: Het bedrijfsleven en de PD hebben elkaar nodig. Richting buitenland is één fyto-sanitair front noodzakelijk. 'Alle vertrouwen was verdwenen. Zonder de PD was de Russische grens niet zo snel weer geopend voor onze producten.'

Marjan Folkers haalt de afspraak voor het gesprek met Henk Westerhof maar net. 'Rusland' houdt haar sinds najaar 2004 stevig in de greep. Zij is als projectleider werkzaam op het gebied van internationale aangelegenheden. 'Ik heb net weer een delegatie Russische inspecteurs ontvangen en rondgeleid. De zoveelste. Het is een gekkenhuis. Maar we hebben geen keuze, we moeten het vertrouwen van de Russen weer terugwinnen.'

Westerhof is als bestuursvoorzitter van de Koninklijke Bond voor de Groothandel in Bloembollen en Boomkwekerijprodukten (KBGBB) ook verwickeld in dit conflict. 'Overmacht,' zo bestempelt hij de situatie. 'De Russen vonden trips in een zending potplanten, en later in groenten, en gooiden vervolgens de grens dicht voor alle plantaardige producten. Punt. Daar konden wij het mee doen. Ik heb dat nooit eerder meegemaakt. Ook voor onze sector een ongekend drama.'

Vertrouwen

De PD heeft de nodige reizen naar Rusland achter de rug. Het bedrijfsleven vond er geen gehoor; de Russen wilden alleen met een fyto-sanitaire autoriteit praten. Maar ook dat verliep moeizaam. Folkers: 'Op een bepaald moment ging het niet meer over de trips. Onze certificaten voldeden niet in de ogen van de Russen. En er bleken valse exemplaren in omloop te zijn. Alle vertrouwen was verdwenen.'

Gaandeweg is een deel van het vertrouwen hersteld, de grens is weer gedeeltelijk opengesteld. Zij het met de nodige aanvullende eisen. Westerhof: 'Met dank aan de PD. De medewerkers hebben hun werk transparant gemaakt voor de Russische inspecteurs. Bovendien hebben ze zich geduldig opgesteld. Dat was niet altijd makkelijk. En dat is een eufemisme! Maar het is ze daardoor gelukt het proces weer vlot te trekken.'

Kwetsbaar

Folkers was hier vrijwel elke minuut van de dag mee bezig. Dat ging wel eens ten koste van de andere landen waarvoor ze de fyto-sanitaire verantwoordelijkheid draagt. Folkers: 'Zo ben ik de afgelopen maanden niet toegekomen aan bijvoorbeeld Japan. Dat betekent helaas dat de nodige kansen onbenut blijven. Zo'n incident maakt zichtbaar hoe kwetsbaar we als PD kunnen zijn.'

'En daarmee de agrarische sector,' vult Westerhof aan. 'Het bedrijfsleven heeft behoefte aan een krachtige PD. Sterker nog, het is een bestaansvoorwaarde voor ons. Dat is weer eens duidelijk geworden. Zonder de PD was de Russische grens niet zo snel weer geopend voor onze producten. Willen we als Nederland onze sterke exportpositie handhaven, dan moeten we bewaken dat de PD internationaal gezien op de kaart blijft staan.'

Gezonde planten

In opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bewaakt en bevordert de PD de plant-gezondheid binnen Nederland. De dienst doet dit onder andere door uitvoering van inspecties aan import van planten en plantendelen (wering) en door het monitoren van ziekten en plagen die zich in Nederland zouden kunnen vestigen. De International Plant Protection Convention (IPPC), de Europese fyto-richtlijn en de Nederlandse Plantenziektenwet vormen de basis voor deze wettelijke taak. De directies Landbouw en Natuur stellen de kaders vast voor de uitvoering van het fytosanitaire beleid. Voor het afstemmen van de uitvoering van dit beleid overlegt de PD regelmatig met het bedrijfsleven. Door nationale en internationale ontwikkelingen wordt het werkgebied van de PD breder.

Risicoanalyses, door middel van het uitvoeren van Quick-scans en Pest Risk Analysis, verschaffen veel kennis over ziekten en plagen en nemen daarom een steeds belangrijkere rol in bij het bepalen en onderbouwen van maatregelen. Op basis van de verworven kennis worden, in het kader van duurzame gewasbescherming, eliminatiescenario's opgesteld die de PD in staat stellen een quarantaineorganisme effectief te elimineren of te beheersen.

Met het (georganiseerd) bedrijfsleven in de aardappelsector zijn in 2004 afspraken gemaakt over maatregelen die de traceerbaarheid van aardappelen vergroten en de kans op verspreiding van ziekten, zoals aardappelmoeheid en bruinrot en ringrot, verkleinen. Daarnaast zijn in 2004 de nodige maatregelen getroffen vanwege geconstateerde risico's van bruinrot- en ringrotbesmettingen door de keuringdiensten. De nauwe samenwerking met de keuringsdiensten komt ook tot uitdrukking in het door de EU als goed beoordeelde plantenpaspoortstelsel.

*Op het gebied van natuur en openbaar groen zijn de belangrijkste ontwikkelingen de nieuwe koers bij de bestrijding van *Phytophthora ramorum* en de snelle verspreiding van de kastanjeziekte in het stedelijk groen.*

Nieuwe potentieel schadelijke organismen

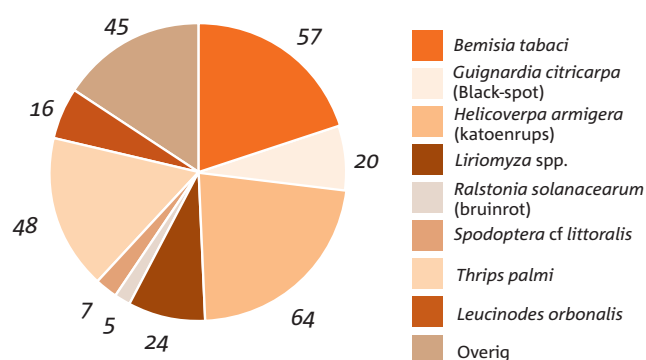
Met behulp van een Quickscan, een beknopte risicoanalyse, kan de schadelijkheid en het belang van nieuwe organismen snel worden ingeschat. De Quickscan wordt onder andere opgesteld als een organisme voor het eerst wordt aange troffen bij import, in de Nederlandse teelt of in de groene ruimte. Met de Quickscan kunnen noodmaatregelen worden getroffen en verantwoord. Als noodmaatregelen worden opgelegd, voert de PD vervolgens altijd een uitgebreide risicoanalyse (PRA) uit. PRA (Pest Risk Analysis) behelst het uitgebreide evaluatieproces van wetenschappelijke infor-

matie. Dit om te bepalen of een organisme voor regulering (quarantainestatus) in aanmerking komt, en zo ja, welke fytosanitaire maatregelen vervolgens gewenst zijn. Als het resultaat van een uitgevoerde PRA is dat regulering op EU-niveau gewenst is, dan wordt het organisme voorgedragen voor opname in de fyto-richtlijn. De PRA's worden afgestemd met het bedrijfsleven. In 2004 werden in totaal vijf PRA's afgerond. In 2004 werd de wijze waarop het werk om risicoanalyses (PRA's) uit te voeren binnen de EU moet worden georganiseerd onder Nederlands voorzitterschap verhelderd.

Resultaten wering

Wering is het voorkomen van nieuwe problemen met ziekten, plagen en onkruiden, door de introductie van nieuwe quarantaineorganismen te voorkomen. De PD voert hiertoe inspecties uit aan import van planten en plantendelen. Naast het inspecteren van inspectieplichtige producten, inspecteert de PD steekproefsgewijs niet-inspectieplichtige producten om de vinger aan de pols te houden. In 2004 werd 182 maal een vondst gedaan in inspectieplichtige producten en 66 maal in niet-inspectieplichtige producten.

Vondsten van schadelijke organismen bij import 2004

Exportinspecties aardappelen

In samenwerking met de Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO) en het bedrijfsleven is een nieuwe aanpak ontwikkeld om de traceerbaarheid van partijen aardappelen te bevorderen en de afhandeling van exportinspecties in de havens efficiënter en sneller te laten verlopen. Iedere partij wordt door de teler geregistreerd en voorzien van een door de NAO afgegeven uniek genummerd identiteitszegel, waardoor de herkomst van de partij later eenvoudig is vast te stellen.

Aardappelmoeheid

Op 1 januari 2004 is een strenger beleid voor aardappelmoeheid ingegaan, waarbij de PD besmetverklaringen oplegt op percelen, waar bij officieel grondonderzoek aardappelmoeheid is vastgesteld. De aanleiding voor dat onderzoek is de al langer bestaande plicht om bollen, pootgoed en vaste planten te kweken op percelen, die vrij bevonden zijn van aardappelmoeheid. De invulling van dit beleid is in goed overleg met vertegenwoordigers van de teelt, de Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen (NAK) en de Land- en tuinbouw organisaties (LTO) voorbereid.

Plantenpaspoort

In het najaar van 2004 heeft het Inspectoraat van de Europese Unie het plantenpaspoortstelsel doorgelicht. Daarbij werd ook gekeken naar de Nederlandse manier van samenwerken met de keuringsdiensten. De algemene conclusie was dat Nederland een uitgebreid plantenpaspoortstelsel heeft ontwikkeld. Er is een aantal verbeterpunten gesignaleerd waaraan de PD op korte termijn en in overleg met de keuringsdiensten aandacht zal besteden.

Resultaten monitoring

Volgens de fyto-richtlijn zijn er, naast het uitvoeren van import- en exportinspecties, verplichtingen voor surveys en monitoring van schadelijke organismen. Deze vormen de basis voor het uitvoeren van de fyto-sanitaire bewaking. Het doel van de fyto-sanitaire bewaking is om via surveillance waar te nemen of schadelijke organismen binnen Nederland aanwezig zijn.

In 2004 zijn er vier vondsten van ringrot (*Clavibacter michiganensis*) in pootaardappelen gedaan. Naar aanleiding hiervan heeft de PD, na overleg met bedrijfsleven en keuringsdiensten, het toetsingsniveau voor ringrot verhoogd. In nauwe samenwerking met bedrijven, die direct of indirect bij besmettingen betrokken waren, heeft de PD uitgebreide traceringsonderzoeken uitgevoerd. In de integrale toetsing van het NAK- en TBM-pootgoed is in 2004 slechts één besmetting van bruinrot (*Ralstonia solanacearum*) vastgesteld. Sinds 1995 was het aantal besmettingen niet meer zo laag. Dit wordt naar alle waarschijnlijkheid veroorzaakt doordat steeds minder bedrijven oppervlaktewater toepassen bij de teelt van pootaardappelen. In 2004 heeft 88% van de NAK-pootgoedtelers vrijwillig deelgenomen aan de Regeling Watergebruik. Die regeling is het resultaat van nauw overleg tussen de PD en de aardappelsector.

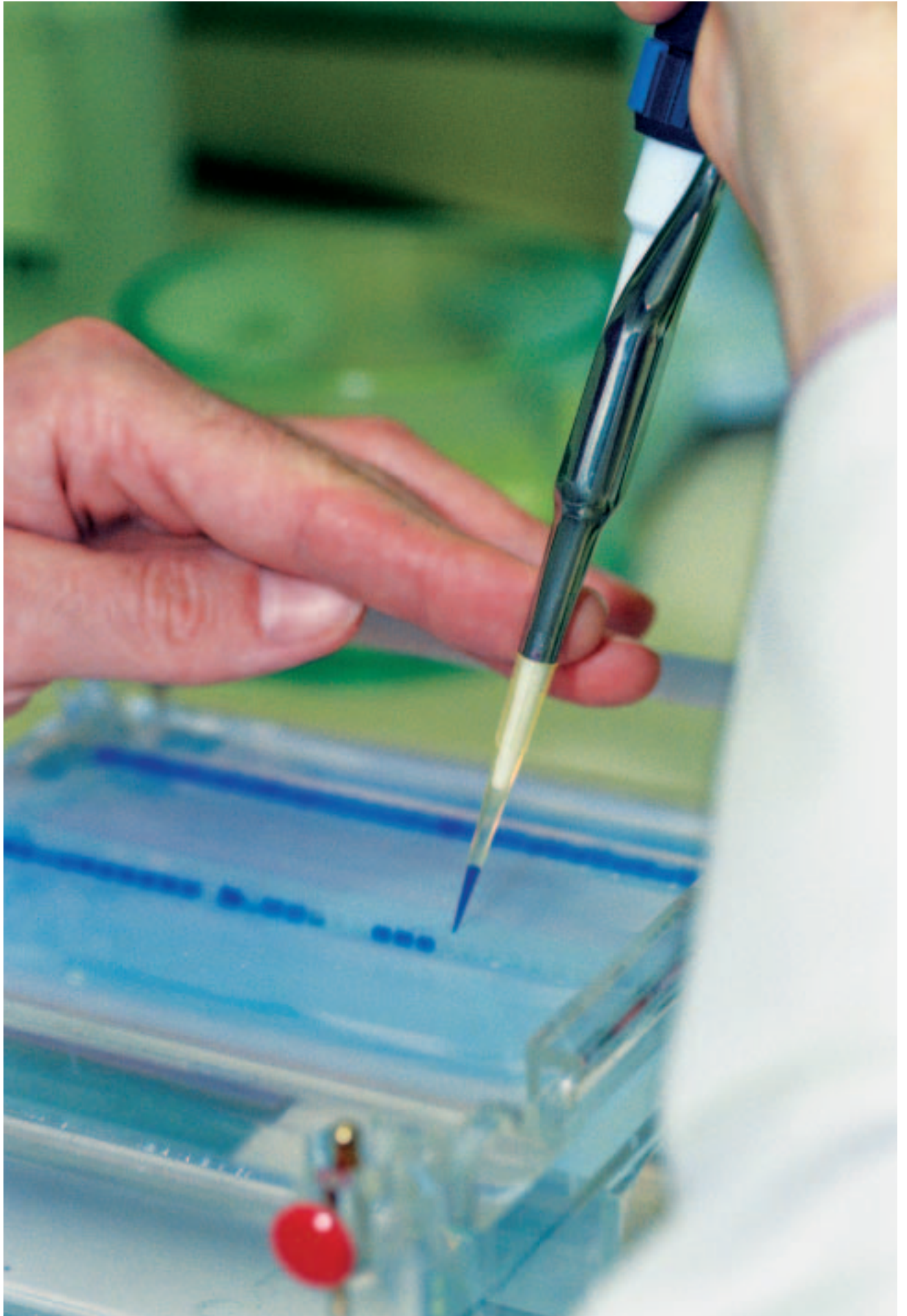
In 2004 heeft zich – net als in 2003 – een aantal uitbraken voorgedaan van de bacterie *Xanthomonas fragariae* in de aardbeienteelt. De veronderstelling dat de infectiedruk toeneemt, lijkt daarmee te worden bevestigd. Voorts is er een vondst gedaan van de schimmel *Fusarium foetens* in een kwekerij. De discussie binnen de EU over de quarantaine-waardigheid van deze schimmel is nog niet afgerond. Een grote bedreiging voor de natuur vormt de Aziatische boktor (*Anoplophora chinensis*). In de ons omringende landen heeft de boktor zich inmiddels gevestigd en brengt aanzienlijke schade toe aan met name jonge boompjes en loofhout.

Phytophthora ramorum

In 2004 is een verdiepende survey in de groene ruimte uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de verspreiding van *Phytophthora ramorum*. Aantastingen werden voornamelijk gevonden in *Rhododendron*. Daarnaast zijn er tot op heden op twee locaties aantastingen gevonden in Amerikaanse eiken, die omringd waren door aangetaste *Rhododendrons*. De schimmel kan zich op het blad van *Rhododendron* vermenigvuldigen en zich van daaruit verspreiden naar andere vatbare planten. Als gevolg hiervan wordt gevreesd voor besmettingen van inheemse planten en bomen. In afstemming met de directie Natuur is de strategie van het opsporen en het vervolgens opleggen van maatregelen door de PD aangepast. De nadruk is in 2004 komen te liggen op het stimuleren van opruiming van geïnfecteerde planten. Een voorlichtingscampagne, die is gericht op landeigenaren, particulieren en hoveniers is gestart met de uitgifte van een brochure tijdens het vijftigjarig jubileum van het Bosschap. De succesvolle samenwerking met Naktuinbouw heeft ertoe geleid dat in 2004 een scherpe afname van besmettingen bij kwekerijen tot stand is gebracht.

Kastanjeziekte

Bij paardenkastanjes treedt, verspreid over een groot deel van Nederland, een stamaantasting op, waarvan de oorzaak nog onbekend is. Na een eerste vondst in 2002, bleek in 2004 dat het schadebeeld nu landelijk voorkomt, waarbij in bepaalde gemeentes in het westen van het land 30-40% van alle paardenkastanjes zijn besmet. Gezien de gezichtsbepalende waarde van deze kastanje-soort binnen het stedelijk groen neemt de PD deel aan het onderzoek naar de veroorzaker van de ziekte.

Maximale openheid

De risicobeleving van het bedrijfsleven en de PD kan verschillen. Bedrijven bestempelen de inspecties al snel als 'te streng'. Agrico weet inmiddels beter. Het bedrijf kreeg vorig jaar te kampen met een besmettingshaard van ringrot. 'Ik ben blij dat de PD zulke strenge maatregelen voorschreef. Het buitenland kijkt immers mee. Onze goodwill staat op het spel.'

Het is het bekende dilemma: korte versus lange termijn. Telers worden bij een besmetting in de sector geconfronteerd met extra kosten. 'Begrijpelijk dat ze daar niet blij mee zijn,' zegt Jan van Hoogen, commercieel directeur van de coöperatieve organisatie Agrico. 'Het is vaak een forse kostenpost. Maar de fytosanitaire gezondheid van onze producten moet nu eenmaal in orde zijn. Gaan we daar slordig mee om, dan verspelen we onze exportpositie. En niet alleen die van de aardappelsector, de hele Nederland BV kan er de dupe van worden.'

Geert Emmens is districtsmanager van de PD en voorzitter van de interne werkgroep Akkerbouw. Hij herinnert zich het besmettingsgeval nog goed. 'In zo'n geval komen wij meteen in actie. De betreffende bedrijven hebben we direct vastgelegd. En dan begint het speuren: Welke contacten zijn er geweest? Welk transportmiddel is gebruikt? Wie heeft het daarna nog gebruikt? Zijn er ook zusterpartijen die een risico vormen? We gaan op zoek naar de bron van besmetting. Alle partijen die we daarbij bestempelen als een risico worden uit het circuit genomen.'

Hygiëneprotocol

Openheid is daarbij belangrijk. Maximale transparantie van de beschikbare informatie. Alleen op die manier kan de PD het werk voortvarend oppakken. 'De samenwerking tussen onze sector en de PD is goed,' zegt Van Hoogen. 'Zeker sinds we medio jaren negentig te maken kregen met een grote uitbraak van de quarantaineziekte 'bruinrot'. Dat had de ondergang van de pootaardappelteelt in Nederland kunnen zijn. Samen met de PD kozen we voor maximale openheid. Juist dáárdoor herstelden we het vertrouwen van het buitenland.'

De ringrotbesmetting van vorig jaar leidde ertoe dat de sector het initiatief nam om voortaan te werken met een hygiëneprotocol. Emmens: 'Zo'n uitbraak brengt een bewustwordingsproces op gang. De telers van Agrico hebben dat goed opgepakt. Komt er straks een ongewassen transportwagen het bedrijventerrein opgereden dan wordt die weggestuurd. Dat is natuurlijk prima. Wat wij ook zien, is dat de telers werken aan een verbetering van de registratie. Daardoor kunnen we bij een eventuele besmetting gerichter actie ondernemen.'

Dialog

'De meest relevante informatie hebben telers tussen de oren zitten,' vervolgt Emmens. 'Om alle relevante zaken boven tafel te krijgen, is wederzijds vertrouwen noodzakelijk. Met een opgestoken middelvinger kom je niet ver, dat weten de ondernemers zelf ook wel.' Van Hoogen heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in een goede relatie tussen 'zijn' telers en de PD.

'En de PD in de telers,' reageert Van Hoogen. 'De door de PD ingestelde sectorale klankbordgroepen voorzien duidelijk in een behoefte. Een directe dialoog tussen overheid en bedrijfsleven. Dat leidt tot wederzijds begrip voor elkaars belangen. Dat heeft in 2004 in de aardappelsector zijn vruchten afgeworpen.'

Duurzame en veilige gewasbescherming

Wanneer ziekten en plagen zich eenmaal in Nederland hebben gevestigd, moeten ze worden bestreden. De consument wil immers gezonde en mooie producten, het bedrijfsleven een goede afzet. De PD bevordert dat bestrijdingsmiddelen duurzaam worden ingezet en dat ze effectief en niet schadelijk voor de natuurlijke leefomgeving zijn. Waar het gaat om het beheersen van quarantaineorganismen zoekt de PD nadrukkelijk naar mogelijkheden voor niet-chemische bestrijding. Zo ondersteunt de dienst binnen het project 'Genoeg breed' de toelating van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen. Wanneer deze middelen niet werken, moet er toelating worden aangevraagd voor chemische maatregelen. De PD ondersteunt deze aanvragen voor zogenaamde 'kleine toepassingen'.

De maatschappelijke zorg over gewasbescherming heeft zich vertaald in een LNV-beleid dat kiest voor geïntegreerde gewasbescherming. Op basis van inhoudelijke deskundigheid en kennis van de (agrarische) praktijk ondersteunt de PD de beleidsdirecties van het ministerie van LNV bij de ontwikkeling, de uitvoering en de evaluatie van dat beleid. Daarnaast stelt de dienst zijn kennis over gewasbeschermingsmiddelen beschikbaar via de Gewasbeschermingskennisbank op internet. De PD voert ook de regelgevingen van de Bestrijdingsmiddelenwet uit en vervult een coördinerende rol tussen beleid, uitvoering en belanghebbenden. Verder adviseert de dienst de beleidsdirecties van het ministerie van LNV op het gebied van knelpunten in de gewasbescherming en mogelijke vrijstellingen.

Kennisuitwisseling staat tevens centraal in het project 'Monitoring van ziekten, plagen en onkruiden'.

De mogelijkheden en randvoorwaarden van het beleid voor de geïntegreerde gewasbescherming in Nederland worden in toenemende mate bepaald door internationale ontwikkelingen en internationaal beleid. De PD beschikt over deze kennis en draagt, waar mogelijk, bij aan beïnvloeding van het internationale beleid ten behoeve van de beleidsdoelen van het ministerie van LNV.

Project 'Genoeg breed'

De komende twee jaar wordt de begeleiding van de toelating van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen versterkt. Dit gebeurt binnen het project 'Genoeg breed'. Het project bouwt voort op het afgeronde project 'Genoeg', dat staat voor Gewasbeschermingsmiddelen van Natuurlijke Oorsprong Effectief Gebruiken.

Gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong (GNO's) zijn gewasbeschermingsmiddelen, waarvan de werkzame stof van natuurlijke oorsprong is. Dergelijke middelen kunnen een laag risicoprofiel hebben en vormen

daarmee een aanvulling op het middelenpakket in de geïntegreerde teelt.

Doel van het project 'Genoeg breed' is om voor alle sectoren in de land- en tuinbouw, toelatingsaanvragen voor natuurlijke middelen te begeleiden. Stimulering van het gebruik van nieuwe gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong met een laag risico past in het huidige gewasbeschermingbeleid van het ministerie van LNV en voorziet daarnaast in de behoeften van agrarische ondernemers. Het project wil ervoor zorgen dat middelen met een laag risico kunnen worden toegelaten met mogelijk minder kosten of met een kleiner dossier.

Binnen het project werkt de PD samen met het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM) en het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). Het project wordt gefinancierd door het ministerie van LNV. CLM is project-leider.

Kleine toepassingen

Ziekten, plagen of onkruiden moeten bij voorkeur worden voorkomen door preventieve maatregelen of worden bestreden met niet-chemische middelen. Als dergelijke maatregelen of middelen niet werken, dan is er bestrijding met een chemische middel nodig, waarvoor een toelating moet worden aangevraagd. Op dit terrein doet zich voor kleine teelten een probleem voor. Gezien het kleine verbruik, en dus de kleine omzet, is het voor toelatinghouders niet rendabel om gewasbeschermingsmiddelen voor kleine teelten op de markt te brengen. Deze gewenste, maar niet voor handen zijnde, toepassingen worden 'kleine toepassingen' genoemd. Gezien het grote aantal kleine toepassingen is de potentiële schade voor land- en tuinbouw groot. De PD zet zich nationaal en internationaal in voor het ondersteunen van toelatingsaanvragen voor kleine toepassingen.

Op 19 augustus 2004 werd het startsein gegeven voor het 'Fonds Kleine Toepassingen 2004-2008'. Dit fonds is een vervolg op het eerdere 'Fonds Kleine Toepassingen 1999-2003' en biedt financiële ondersteuning bij de toelatingskosten van gewasbeschermingsmiddelen voor kleine toepassingen. Het fonds is een samenwerkingsverband van LTO Nederland en het ministerie van LNV. De financiering komt nu voor de helft van het ministerie en voor de helft van het bedrijfsleven. De PD voert het secretariaat. De PD heeft verder een 'Loket kleine toepassingen' dat adviezen geeft over de snelste en goedkoopste weg om een toelatingsaanvraag te verwezenlijken. Internationale contacten van de PD maken het mogelijk hierbij van bestaande kennis gebruik te maken.

Ook internationaal staat het onderwerp kleine toepassingen op de agenda. Op initiatief van de Europese Commissie, zijn, in samenwerking met een aantal EU-landen, een Expert en een Technical Group in het leven geroepen. De PD coördineert de Technical Group. Deze groep wil zoveel mogelijk kleine toepassingen in de EU tot stand brengen door gemeenschappelijke wensen te inventariseren en de geïnteresseerde lidstaten samen het benodigde onderzoek te laten uitvoeren. Dit alles gebeurt in nauw overleg met de toelatinghouders.

Evaluatie van de Gewasbeschermingskennisbank

Ruim tien jaar geleden werd de Gewasbeschermingskennisbank (GBK) ontwikkeld. Sinds 1997 is er van deze databank een internetversie beschikbaar. De GBK biedt gebruikers de mogelijkheid om alle gewasbeschermingsmiddelen op te zoeken die in een bepaalde teelt of tegen een bepaalde ziekte, plaag of onkruid in een bepaalde teelt zijn toegelaten.

Inmiddels is de informatietechnologie waarop de GBK is gebaseerd verouderd en zijn de kennisbehoeftes op het gebied van gewasbescherming veranderd. Daarom is besloten een evaluatie uit te voeren. Door het afnemen van interviews met verschillende doelgroepen wordt onderzocht waaraan een eventueel vernieuwde GBK zou moeten voldoen en worden aanbevelingen gedaan hoe de GBK al dan niet aan te passen. Het eindrapport van deze evaluatie zal in april 2005 gereed zijn.

Knelpunten in de gewasbescherming

Sinds 2003 worden voor knelpunten in de gewasbescherming, waar mogelijk, vrijstellingen verleend. De PD adviseert de minister van LNV over deze knelpunten in de land- en tuinbouw. Sinds het voorjaar van 2003 is er een convenant tussen de ministeries van LNV en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en een aantal belangenorganisaties. In het convenant is onder meer overeengekomen wat de criteria zijn die de PD hanteert voor de beoordeling van de knelpunten. Voor het teeltseizoen 2005 heeft de PD de eindadviezen van 2004 geactualiseerd, dat wil zeggen, er is gekeken of het nog steeds om een knelpunt gaat. Daarnaast is de sector de gelegenheid geboden om nieuwe problemen aan te dragen voor toetsing. Achtentwintig aangedragen gewasbeschermingsproblemen werden met dezelfde toetsmethodiek als in 2004 getoetst. Beide toetsingen brengen het totaal aantal getoetste knelpunten in 2005 op 145. De PD heeft geadviseerd 106 knelpunten (gedeeltelijk) te erkennen.

Monitoring van ziekten, plagen en onkruiden

In 2004 is begonnen met negen nieuwe adviesprojecten, waaronder het project 'Monitoring van ziekten, plagen en onkruiden'. Het project, dat is opgezet door het ministerie van LNV, samen met diverse onderzoeksinstituten, adviseurs en het bedrijfsleven, heeft tot doel een monitoring-systeem in te richten dat inzicht moet geven in de ontwikkeling van ziekten, plagen en onkruiden in teelten. Het gaat hierbij om ziekten, plagen en onkruiden die een negatief effect kunnen hebben op de doelen van het gewasbeschermingsbeleid van het ministerie van LNV. Die doelen zijn:

- * goede milieukwaliteit;
- * ruimte voor ondernemerschap;
- * een stimulerend klimaat voor innovatie en;
- * een evenwichtige en goede concurrentiepositie.

Het project voorziet in de oprichting van een platform met sector- en themagroepen ten behoeve van kennisuitwisseling, waaraan vertegenwoordigers van de PD, onderzoeksinstituten, adviesbureaus, bestrijdingsmiddelenhandel, belangenorganisaties op het gebied van teelt, LTO Nederland en de productschappen deelnemen.

Het doel van het platform is om trends en ontwikkelingen, die bijvoorbeeld van belang zijn voor de aansturing van het onderzoek en de toelating van bestrijdingsmiddelen, tijdig te signaleren zodat partijen actie kunnen ondernemen.

Eliminatiescenario's

Om goed voorbereid te zijn op een eventuele uitbraak van een schadelijk organisme is het noodzakelijk dat de PD beschikt over adequate detectie- en identificatiemethoden en up-to-date eliminatiescenario's. Dit kan betekenen dat nieuwe methoden moeten worden ontwikkeld nog voor het organisme in Nederland is aangetroffen. Hetzelfde geldt voor het opstellen van eliminatiescenario's die tot doel hebben het quarantaineorganisme door middel van maatregelen te elimineren of zodanig te beheersen dat het niet langer risico oplevert.

Tot op heden is bij eliminatie vooral gebruik gemaakt van vernietiging van het gewas en van chemische bestrijding. De PD streeft er echter naar om tot een meer geïntegreerde aanpak van quarantaineorganismen te komen. Dit sluit aan bij het gewasbeschermingsbeleid van het ministerie van LNV dat is gericht op vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Voor schadelijke organismen, die voor Nederland het grootste risico inhouden, zijn inmiddels veertien eliminatiescenario's opgesteld.

Monitoring gewasbescherming

Hoe ontwikkelen ziekten, plagen en onkruiden zich in de verschillende teeltgebieden? Niemand die een totaalbeeld heeft. Daar komt verandering in. Overheid en bedrijfsleven zijn in 2004 gestart met de gezamenlijke ontwikkeling van een monitoringsysteem. Aan de PD de taak om dit te coördineren – het sluit goed aan bij de fytosanitaire taken. De grootste uitdaging hierbij: het moet een praktisch instrument worden.

Deskundigen uit de sector, de wetenschap en de overheid zijn nauw bij het project betrokken. Zij zitten in een speciaal daartoe opgericht platform. De deelnemers krijgen voeding van specifieke werkgroepen. Die zijn per thema en sector georganiseerd. De PD is dé coördinator van dit kennisnetwerk.

Jo Ottenheim van LTO Nederland is één van de deelnemers aan het platform. 'De Stuurgroep is éénmaal bij elkaar geweest. Die bijeenkomst heeft mij gesterkt in de noodzaak van dit project. Het is belangrijk dat deskundigen een onafhankelijk oordeel kunnen geven over de ziekten-, plaag- en onkruidsituatie in Nederland. Prima dat de PD deze taak op zich neemt. In mijn ogen hoort deze hier ook thuis.'

Onafhankelijk

'Dit project past inderdaad helemaal bij de 'PD als kennisdienst', reageert PD-er Johanneke Wingelaar. De gewasbeschermingdeskundige is projectleider van de ontwikkeling van het systeem. 'Een monitoringsysteem is een belangrijke stap in die richting. Het bewaken van plantgezondheid in de breedste zin van het woord.'

Ottenheim is er blij mee. 'Als belangenbehartiger lopen we nog wel eens tegen een muur op. Brengen we bijvoorbeeld de toenemende problemen met aaltjes ter sprake, dan krijgt dat al snel een zweem van opportunisme. Kunnen we ons pleidooi daarentegen onderbouwen met een rapport van de PD, dan krijgt het meer gewicht. Voor ons snijdt het mes dus aan meerdere kanten.'

Praktisch instrument

'Onze rol is het filteren van wat de sector roept,' vult Wingelaar aan. 'En dat vervolgens vertalen naar concreet beleid. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid en bedrijfsleven om dit monitoring-systeem op te zetten. Op het terrein van gewasbescherming vinden we elkaar steeds beter. Dat is een goede zaak. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat het monitoringsysteem een succes wordt. Het wordt een hele klus, dat wel. Er is veel informatie.'

De PD heeft nog even de tijd; het eerste jaarlijkse verslag staat gepland voor eind 2005. Ottenheim wacht het met grote belangstelling af. 'Het bedrijfsleven zit niet te wachten op weer een papieren tijger. Dat weet de PD. Het systeem moet dus een praktisch instrument worden. Voor ons, maar ook voor de overheid. Het resultaat van de monitoring is een jaarlijkse rapportage van de PD aan Directie Landbouw, inclusief concrete handreikingen en onderzoeksvoorstellen. Ik ben benieuwd.'

Bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling

Efficiënte en effectieve bedrijfsvoering is één van de strategische doelstellingen van de PD. Om deze doelstelling te kunnen verwezenlijken zijn in het kader van het project 'Herexamen baten-lastendienst' in 2004 vier verbetertrajecten op het gebied van kwaliteit, sturingsrelaties, producten en tarieven opgezet. Het feit dat de PD voor het 'Herexamen' met vlag en wimpel is geslaagd, geeft aan dat de PD hard op weg is zijn strategische doelstelling te halen.

De PD streeft ernaar het niveau van zijn dienstverlening te verhogen. Dit streven werd vertaald in een aantal ICT-ontwikkelingen, zoals de implementatie van CLIENT (elektronisch vooraanmelden) en de invoering van de Personal Digital Assistant (PDA). Deze ontwikkelingen vergroten de efficiëntie en snelheid waarmee de PD werkt. De dienst heeft verder geïnvesteerd in effectieve communicatie met zijn omgeving. Een sectorgerichte aanpak staat hierin centraal. Op het gebied van Arbo en milieu zijn in 2004 met name inspanningen gedaan ten bate van de nieuwbouw bij het hoofdgebouw in Wageningen.

De PD zal zich de komende jaren gaan ontwikkelen tot een kennis- en auditororganisatie. Om de organisatie en zijn personeel op nieuwe taken voor te bereiden, is in 2004 geïnvesteerd in kennisontwikkeling en opleiding, ontwikkelingen die met name zijn gericht op de mensen in het veld, de inspecteurs.

Herexamen

De PD is al meer dan tien jaar een zogenaamd Agentschap of baten-lastendienst. Om baten-lastendienst te zijn, moet een uitvoerende dienst voldoen aan een aantal instellingseisen. Deze instellingseisen zijn gedurende de afgelopen tien jaar ingrijpend veranderd. De PD heeft in 2004, evenals een twintigtal andere agentschappen binnen de rijksoverheid, in opdracht van het ministerie van Financiën, een traject doorlopen om aan te tonen dat de dienst aan de nieuwste instellingseisen voldoet. De PD is voor dat 'Herexamen' met vlag en wimpel geslaagd.

Het 'Herexamen' heeft geleid tot een viertal verbetertrajecten, namelijk op het gebied van kwaliteit, sturingsrelaties met het moederdepartement, producten en tarieven.

Tarieven

Tarieven zijn geen onderdeel van de instellingseisen. Ontevredenheid van het bedrijfsleven over de tarieven heeft er echter toe geleid dat, in nauw overleg, een nieuwe, eenduidige en transparante tarievenstructuur is ontworpen op basis van een nieuw ontwikkeld kostprijsmodel. De aangepaste tarieven zijn met ingang van 1 april 2005 ingevoerd. Op die datum treedt ook het nieuwe inspectie-

regime van de PD in werking, een regime dat het bedrijfsleven tegemoet komt met, onder andere, ruimere bedrijfstijden van de locatiekantoren.

Kwaliteit en auditing

Het verbetertraject 'Kwaliteit' was in 2004 onderdeel van het project 'Herexamen baten-lastendienst'. In 2004 werden verschillende doelstellingen gehaald. De procesinrichting van de hoofdprocessen werd in het najaar van 2004 opgeleverd. De processen die zijn voorzien, zullen in 2005 in procedures zijn beschreven en in het procesmodel worden geplaatst. De procedures worden via intranet aan de medewerkers beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn er, op basis van geïdentificeerde processen en producten, prestatie-indicatoren voor hoofdprocessen opgesteld.

Auditing wordt voor de PD steeds belangrijker, zeker met het zicht op de ontwikkeling van de PD naar een kennis- en auditororganisatie. Er zijn in 2005 circa 100 externe audits gehouden, waaronder die op het gebied van de afgifte van plantenpaspoorten. De PD heeft in 2004 een begin gemaakt met het voorbereiden van de organisatie en het personeel (via gerichte opleidingen) op audit- en toezichtstaken.

Informatisering

Het eind 2003 afgeronde architectuurplan heeft in 2004 richting gegeven aan de ICT-ontwikkelingen. Bij de invoering van het elektronisch vooraanmelden van importzendingen (via CLIENT import), waarmee door de sector veel tijdswinst is te behalen, stond het verbeteren van de dienstverlening centraal. Ook moet de invoering van de PDA (oftewel handheld computer), die het mogelijk maakt inspecties administratief sneller af te handelen, de service van de PD verbeteren. De stabiliteit van CLIENT is beter gewaarborgd door de aansluiting op het Overheids Transportportaal. In 2005 zal een begin worden gemaakt met het ontwerpen van een systeem dat vergelijkbaar is met CLIENT import, maar dan voor exportinspecties. In 2005 zal tevens de verdere ontwikkeling van de DICTU, de centrale ICT-dienst van LNV, plaatsvinden. Centralisatie van de ICT-diensten moet leiden tot een efficiënter beheer van applicaties.

Communicatie

De PD streeft naar heldere en effectieve communicatie met zijn omgeving. Deze doelstelling is vertaald in een communicatiebeleid waarin snel en sectorgericht communiceren centraal staat. Voor de communicatie van grote ontwikkelingen, zoals de invoering van elektronisch

vooraanmelden en de wijziging van de fyto-richtlijn, zijn extra edities van de PD-nieuwsbrief uitgebracht. Daarnaast is de inzet van internet, mede door de afronding van het project 'PD op internet', als communicatiemiddel belangrijker geworden. Zo is de sector, bij de wijziging van de fyto-richtlijn, via internet dagelijks voorzien van de laatste stand van zaken.

De sectorgerichte manier van communiceren via sectormanagers en sectorale klankbordgroepen heeft ook in 2004 zijn vruchten afgeworpen. Er wordt ingezet op het creëren van een gedeelde risicobeleving, waardoor de betrokkenheid, en daarmee het draagvlak voor maatregelen, binnen de sector wordt vergroot.

Milieu, huisvesting en Arbo

In 2004 zijn de voorbereidingen getroffen voor de bouw van nieuwe laboratoria voor de afdeling Diagnostiek. De bouw zal in april 2005 starten.

De afvalstromen van de hoofdvestiging in Wageningen zijn onderzocht. Daarbij werd met name gelet op biologisch besmet materiaal en chemicaliën. Alle afvalstromen werden in kaart gebracht, met als doel: een milieuvriendelijk afvalbeleid. Bovendien werd een afzonderlijk afvalwatersterilisatiesysteem gerealiseerd. Daaruit voortvloeiende werd een nieuwe lozingsvergunning voor afvalwater ingediend. In verband met de nieuwbouw is er een nieuwe milieuvergunning aangevraagd.

In 2004 is tevens gewerkt aan een actuele gebruiksvergunning. Deze is inmiddels verleend. Het huidige hoofdgebouw tenslotte is onderworpen aan een uitgebreid klimaatonderzoek. Uit dat onderzoek bleek dat de luchtvochtigheid binnen het gebouw kan worden verbeterd. In samenwerking met de Rijksgebouwendienst en het ministerie van LNV wordt aan oplossingen gewerkt.

Nadat in de afgelopen jaren de knelpunten op het gebied van de Arbozorg in kaart zijn gebracht, stond 2004 in het teken van het inbedden van de Arbozorg in de lijn.

Investeren in kennis en competentie

De PD voert een competentiegericht opleidings- en ontwikkelingsbeleid. Als onderdeel hiervan zijn aan de opleiding van buitendienstinspecteurs nieuwe specialisatiemogelijkheden toegevoegd, te weten:

Eerstelijns diagnostiek

In dit programma specialiseren inspecteurs zich verder op het accuraat diagnosticeren van de meest voorkomende quarantaineorganismen. Bij een verdenking stelt de gespecialiseerde inspecteur ter plaatse een aantal specifieke diagnoses onder verantwoording van het laboratorium in Wageningen. Ter verificatie wordt altijd een monster naar de specialist in Wageningen gestuurd. Wanneer er geen sprake is van een quarantaineorganisme dan kan een vastgelegde zending vaak dezelfde dag al worden vrijgegeven. In het verleden was hiervoor minimaal 24 tot 48 uur nodig. Eerstelijns diagnostiek verkort dus de diagnosetijd en vergroot hiermee de kwaliteit van de inspecties.

Tracering

In dit programma specialiseren inspecteurs zich in het traceren van besmette of aangetaste partijen in teelten en in logistieke sectoren. Deze inspecteurs worden bijvoorbeeld ingezet bij traceringonderzoeken die volgen op een vondst van ringrot of bruinrot in pootgoed.

Toezicht

Deze specialisatie speelt in op de toename van het aantal toezichtrelaties die zullen ontstaan bij de ontwikkeling van de PD tot een kennis- en auditdienst. De inspecteur wordt voorbereid op het uitvoeren van diverse toezichtstaken, met name de externe audits (o.a. bij keuringsdiensten).

Prestaties en indicatoren

Kengetallen en prestatie-indicatoren van het door de PD uitgevoerde beleid, hebben voor de dienst en zijn omgeving informatieve waarde over trends en ontwikkelingen. Deze informatie wordt vertaald naar de bedrijfsvoering van de PD. In 2004 zijn, in het kader van het 'Herexamen batenlastendienst', nieuwe indicatoren ontwikkeld.

Prestaties

De inspectiebezoeken waren zijn in aantal toegenomen als gevolg van de toename van de inspecties groenten en fruit. Tevens kent 2004 een volledig jaar inspecties snijbloemen, terwijl in 2003 de inspecties snijbloemen betrekking hadden op de periode april tot en met december. Het aantal inspectiebezoeken vrijwaren is afgenomen, doordat door de toetreding van tien nieuwe lidstaten tot de EU, het aantal verplichte inspecties is afgenomen. De realisatie integrale toetsing bruinrot/ringrot heeft uitsluitend betrekking op de prestaties van de PD. In voor-

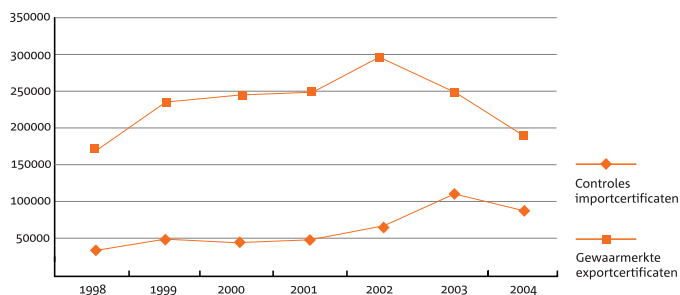
gaande jaren werden de gegevens van de NAK ook opgenomen. Deze keuringsdienst voert de diagnoses voor de PD uit. Dit verklaart de afwijking van de realisatie over 2004 van 'Monsters detectie en identificatie' ten opzichte van de begroting.

In 2004 heeft de PD 80.312 controles importcertificaten en 185.904 afgiften exportcertificaten uitgevoerd. In de figuur op de volgende pagina is de ontwikkeling van deze parameters over de afgelopen jaren weergegeven. Er is een duidelijke afname te zien van het aantal ter inspectie aangeboden exportzendingen (het gevolg van de recente aansluiting van een tiental nieuwe lidstaten bij de EU) en een voortzetting van de toename in het aantal geïnspecteerde importcertificaten (het 'piekje' in 2003 is een incidentele afwijking die optrad in samenhang met de introductie van de reduced checks inspectieplicht voor snijbloemen in dat jaar).

Prestaties per productgroep

Product	Productgroep	Realisatie 2003	Begroting 2004	Realisatie 2004
Inspectiebezoeken waren (fyto-sanitair en kwaliteit) waarvan reduced checks	Weren	27.377	27.377	43.537 - 8.366
Inspectiebezoeken vrijwaren (fyto-sanitair en kwaliteit)	Vrijwaren	96.447	96.447	75.052
Inspectiebezoeken uitroeien	Uitroeien	p.m.	p.m.	1.490
Inspectiebezoeken beheersen	Beheersen	p.m.	p.m.	1.574
Inspectiebezoeken monitoring	Monitoring	20.187	20.187	10.020
Inspectiebezoeken toezicht	Toezicht	70	70	29
Mutaties besmetverklaringen	Fyto-sanitaire opsporing	500	500	1.469
Monsterneming bruinrot/ringrot	Fyto-sanitaire opsporing	85.000	85.000	6.266
Monsters detectie en identificatie	Detectie en identificatie	40.700	40.700	16.985
Advies uren landbouwkundige deugdelijkheid	Duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	1.600	1.600	1.559
Verstrekte vergunningen	Duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	10.475	10.475	6.565

Volumeontwikkeling 1998 - 2004

In de tabel hieronder is de realisatie van de kosten per productgroep weergegeven.

Kosten per productgroep (bedragen x € 1.000)

Productgroep	Begroting 2004	Realisatie 2004
Weren van q-organismen en plantaardige producten van inferieure kwaliteit	3.623	5.691
Vrijwaren van q-organismen en plantaardige producten van inferieure kwaliteit	8.299	9.319
Uitroeien van q-organismen	1.296	1.215
Beheersen van q-organismen	1.296	1.436
Monitoren van q-organismen	2.592	1.936
Kennis en expertise	3.013	2.842
Duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	350	868
Detectie en identificatie van q-organismen	2.984	3.492
Beleids ondersteuning	3.304	2.149
Toezicht (keuringsdiensten)	202	165
Totaal kosten	26.959	29.113

De totale kosten zijn op basis van de urenrealisatie per productgroep toegerekend naar productgroepen. Na toerekening blijkt dat circa 52% van de kosten worden gemaakt voor de producten 'Weren' en 'Vrijwaren'. De fytosanitaire producten 'Uitroeien', 'Beheersen' en 'Monitoren' nemen 16% voor hun rekening. Het overige deel van de kosten komt voor rekening van de overige productgroepen. De kostentoerekening staat redelijk in verhouding tot de verdeling van de prestaties binnen de verschillende productgroepen.

Doelmatigheid

Inzet arbeidscapaciteit (%)

	Realisatie 2003 (%)	Begroting 2004 (%)	Realisatie 2004 (%)
Bruto capaciteit	100	100	100
Bezettingsgraad (= netto capaciteit)	82	83	77
Afwezigheid (verlof en ziekte)	18	17	23
Primair proces	61	69	59
Management en beheer	39	31	41

De verschillen tussen begroting en realisatie worden met name veroorzaakt door de 'Herexamen baten-lasten-diensten', waardoor de post 'Management en beheer' hoger is dan begroot. Verder is het opvallend dat de afwezigheid, als gevolg van verlof en ziekte, sterk is toegenomen.

Kwaliteit

	2002	2003	2004
Klaagschriften	6	8	8
Aantal afgehandeld	6	7	9
Aantal gegrond verklaard	4	0	1
Beroeps- en bezwaarschriften			
Aantal uitspraken	6	37	29
Afgewezen (%)	100	100	90
Toegekend (%)	0	0	10

Er zijn acht klaagschriften ontvangen die alle zijn afgehandeld. Daarnaast is er één klaagschrift uit 2003 afgehandeld. Eén klaagschrift is gegrond verklaard en één gedeeltelijk gegrond verklaard. Daarnaast hebben in 2004 drie veilingen bezwaar aangekend tegen een aantal reduced checks facturen. Als grond werd onder meer aangevoerd dat de veilingen niet als betalingsplichtig kunnen worden aangemerkt. Volgens de fyto-richtlijn moeten inspectiekosten aan de importeur of douane-vertegenwoordiger in rekening worden gebracht. De veilingen faciliteren uitsluitend de verkoop van planten en plantaardige producten. De Nederlandse regelgeving vermeldt niet wie betalingsplichtig is. De veilingen werden daarom in het gelijk gesteld en de omstreden facturen zijn vernietigd.

Ten aanzien van beroepen gaat het in twaalf gevallen om hetzelfde thema: telers zijn maatregelen aangezegd omdat zij in het seizoen 2002 hebben berekend met oppervlaktewater dat in de loop van het teeltseizoen besmet bleek met bruinrot.

Doeltreffendheid

Wering schadelijke organismen

	2002	2003	Begroting 2004	Realisatie 2004
Aantal geïnspecteerde zendingen	65.524	113.347	75.000	80.246
Aantal geweerde zendingen	198	345	200	512
Percentage geweerde zendingen	0,3%	0,3%	0,3%	0,6%

Verkorte jaarrekening

Colofon

Verslagen en Mededelingen nr. 227
2005

Verkrijgbaar bij de Plantenziektenkundige Dienst
Afdeling Bedrijfsorganisatie
Postbus 9102, 6700 HC Wageningen
Telefoon 0317 496794
Telefax 0317 421701
E-mail pd.info@minlnv.nl
Internet www.minlnv.nl/pd

Tekst en redactie
Drs. Manon Leenders

Eindredactie
Annet Ackerman

Fotografie
Bureau voor Beeld, Wageningen
Plantenziektenkundige Dienst

Interviews
Anton Dautzenberg, Communicatiebureau Textuur, Tilburg

Vormgeving
Cecile van Wezel en Ellen Mulders,
Grafisch Atelier Wageningen

Druk
Boom Planeta Graphics BV, Haarlem

Wageningen, mei 2005

Status financiële verantwoording 2004

De PD voert zijn taken uit in het kader van de Plantenziektenwet, de Bestrijdingsmiddelenwet, Europese regelgeving en internationale verdragen. Voor de uitvoering van wettelijke taken, waarop het profijtbeginsel niet van toepassing is, en voor beleidsondersteuning ten behoeve van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ontvangt de PD een bijdrage van het ministerie. Voor de uitvoering van wettelijke taken, waarop het profijtbeginsel van toepassing is, brengt de PD een in beginsel kostendekkend tarief (retributie) in rekening. Indien de dienst, afgeleid van zijn kerntaken, opdrachten voor derden uitvoert, betreft dat opdrachten die niet conflicteren met de wettelijke taken en bijdragen aan kennis en/of een gelijkmatige arbeidsfilm. Hiervoor worden marktconforme tarieven gehanteerd.

Financieel resultaat

De PD sluit het jaar 2004 af met een positief resultaat van 0,4 mln. euro. Ten opzichte van 2003 zijn de baten in 2004 ongeveer 3% hoger. De gerealiseerde opbrengst derden is circa 3% lager dan de realisatie van 2003.

Ten opzichte van de realisatie van 2003 is er slechts een lastenstijging van ongeveer 4%. Deze bescheiden stijging ten opzichte van 2003 is het resultaat van de terughoudendheid ten aanzien van personele en materiële uitgaven, die mede het gevolg waren van de verplichtingen- en personeelsstop, in combinatie met de extra kosten die in het kader van de instellingseisen agentschappen zijn gemaakt.

Toelichting op de verkorte jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen zijn ten opzichte van het vorige boekjaar niet gewijzigd. De waardering en resultaatbepaling hebben plaatsgevonden met inachtneming van algemene beginselen van voorzichtigheid, toerekening aan periodes, continuïteit en bestendige gedragslijn. In beginsel luiden alle bedragen tegen nominale waarde en/of op basis van historische uitgaafprijzen.

Vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaffingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen.

Vorderingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde, verminderd met de noodzakelijk geachte voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Resultaatbepalingsgrondslagen

De resultaten zijn berekend op basis van historische kostprijzen, waarbij de baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Balans

(bedragen x € 1.000,-)

	31-12-2004	31-12-2003
	Balans 2004	Balans 2003
Activa		
Immateriële activa	1.356	1.443
Materiële activa		
* installaties en inventarissen	1.738	1.390
* overige materiële vaste activa	579	561
Debiteuren	4.477	2.239
Nog te ontvangen	895	2.298
Liquide middelen	2.001	4.594
Totaal activa	11.046	12.525
Passiva		
Eigen vermogen		
* exploitatiereserve	669	-1.337
* verplichte reserve	-	1.443
* onverdeeld resultaat	399	563
Leningen bij MvF	4.336	4.685
Voorzieningen	1.081	1.181
Kortlopende schulden		
* crediteuren	491	992
* nog te betalen	4.070	4.998
Totaal passiva	11.046	12.525

Toelichting op de balans

Activa

Materiële en immateriële activa

(bedragen x € 1.000,-)

	Hardware	Software	Inventaris/Installaties	Totaal
	3 jaar	5 jaar	10 jaar	
Aanschaffingsprijs	2.224	2.591	3.023	7.838
Cumulatieve afschrijvingen	1.663	1.148	1.633	4.444
Boekwaarde per 31-12-2003	561	1.443	1.390	3.394
Mutaties boekjaar 2004:				
Investerings	389	327	603	1.319
- aansluiting activa module	-			
Diefstal/Ass.Eigen Risico	-3			-3
Afschrijvingen	-368	-414	-255	-1.037
Totaal mutaties	18	-87	348	279
Aanschaffingsprijs	2.610	2.918	3.626	9.154
Cumulatieve afschrijvingen	2.031	1.562	1.888	5.481
Boekwaarde per 31-12-2004	579	1.356	1.738	3.673

Immateriële vaste activa (software)

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaffingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen.

De immateriële vaste activa bestaan uit voor de PD ontwikkelde software. De waardering vindt plaats tegen de hiervoor aan derden betaalde gelden. De afschrijvingstermijn is gesteld op vijf jaar.

De investeringen hebben onder andere betrekking op het ontwikkelen van de mogelijkheid om elektronisch inspecties aan te kunnen vragen bij de PD, de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van Personal Digital Assistants (PDA's) en de mogelijkheid voor exporteurs om de landeneisen via internet te kunnen vinden.

Materiële vaste activa (hardware/inventaris)

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaffingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen. Afhankelijk van de economische/technologische levensduur wordt een afschrijvingstermijn gebruikt van drie en tien jaar.

Debiteuren

Het saldo debiteuren is ten opzichte van 31 december 2003 gestegen doordat eind 2004 een groot aantal betalingsweigeringen heeft plaatsgevonden. De debiteuren zijn volledig als kortlopend te beschouwen. Wegens definitieve

oninbaarheid is € 34.000,- aan vorderingen op de voorziening afgeboekt. Er is een voorziening ter hoogte van € 220.000,- opgenomen ter dekking van het debiteurenrisico

Nog te ontvangen

De post 'Nog te ontvangen' bestaat voor het grootste gedeelte uit nog te factureren opbrengsten over uitgevoerde diensten uit 2004. Deze nog te factureren omzet is teruggelopen doordat de PD gebruik is gaan maken van de Personal Digital Assistant (PDA). De afhandeling van inspecties verloopt hierdoor sneller, waardoor het factureringsproces sneller wordt afgehandeld.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit het saldo bij het ministerie van Financiën ter waarde van € 489.000,-. Tevens bestaat deze post uit de contante tegoeden op de PD-locaties en de kas in Wageningen. Ook is er een deposito om de liquide middelen efficiënter aan te wenden.

Passiva

Eigen vermogen

(bedragen x € 1.000,-)

	Exploitatie reserve	Verplichte reserve	Onverdeeld resultaat	Agentschaps- vermogen
Stand per 31-12-2003	-1.337	1.443	563	669
Overboeking				
Onverdeeld resultaat	563	-	-164	399
Ontvangen van moeder- departement				
Mutatie	1.443	-1.443	-	-
Stand per 31-12-2004	669	-	399	1.068

Het totaal van de exploitatiereserve en het onverdeeld resultaat is volgens de Regeling Vermogensvoorschriften 2001 gemaximeerd op 5% van de gemiddelde omzet over de drie meest recente jaren. De verplichte reserve had betrekking op in de balans geactiveerde immateriële vaste activa. Op grond van de voorschriften van het ministerie van Financiën is deze reserve overgeboekt naar de exploitatiereserve.

Leningen

De leningen bij het Ministerie van Financiën zijn als volgt samengesteld:

(bedragen x € 1.000,-)

Stand per 31-12-2003	4.685
Aflossingen	-/- 1.249
Leningen afgesloten in 2004	900
Stand per 31-12-2004	4.336

Kortlopende schulden

De post kortlopende schulden betreft vooral financiële verplichtingen ten aanzien van het personeel (vakantiegeld, verlofdagen en interim-vergoeding/ziektekostenregeling) en ontvangen voorschotten voor projecten, onder andere op het gebied van internationale samenwerking. Tevens bevat deze post de vooruit ontvangen omzet van € 799.000,- van het moederdepartement.

Op de leningen is de regeling 'Leen- en depositofaciliteit baten-lastendiensten 2001' van toepassing.

Het rentepercentage is afhankelijk van de looptijd van de leningen en varieert van 2,69% tot 5,55%.

De looptijd van de leningen is afhankelijk van de economische levensduur van de te financieren vaste activa.

Voorzieningen

(bedragen x € 1.000,-)

	Wachtgelden	Reorganisatie	Assurantie eigen risico	Totaal
Stand per 31-12-2003	100	1.056	25	1.181
Dotaties	-/- 93	-	3	-/- 90
Onttrekkingen	-/- 7	-	-/- 3	-/- 10
Stand per 31-12-2004	0	1.056	25	1.081

De voorziening 'Assurantie eigen risico' is gehandhaafd op € 25.000,-. De voorziening 'Reorganisatie' bestaat uit een voorziening die is bestemd voor de reorganisatie van de Buitendienst (ad € 991.000,-) en P-direct (ad € 65.000,-).

Staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000,-)

Omschrijving	Realisatie 2004	Realisatie 2003
Baten		
Opbrengst moederdepartement	16.337	15.017
Opbrengst overige departementen	-	-
Opbrengst derden	13.124	13.510
Rentebaten	51	-
Totaal baten	29.512	28.527
Omschrijving	Realisatie 2004	Realisatie 2003
Lasten		
<i>Apparaatskosten</i>		
* personeelskosten	17.535	16.846
* materiële kosten	7.164	5.928
* huisvestingskosten	3.060	2.995
<i>Afschrijvingskosten</i>		
* materieel	623	664
* immaterieel	414	362
Rentelasten	178	146
Dotaties voorzieningen	139	1.023
Totaal lasten	29.113	27.964
Saldo baten en lasten	399	563

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2004

(bedragen x € 1.000,-)

Omschrijving	Realisatie
Rekening-courant RHB 31-12-03	4.536
Totaal operationele kasstroom	-882
* totaal investeringen (-/-)	-1.319
* totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	3
Totaal investeringskasstroom	-1.316
* eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	-
* eenmalige storting door moederdepartement (+)	-
* aflossing op leningen (-/-)	-1.249
* beroep op leenfaciliteit (+)	900
Totaal financieringskasstroom	-349
Rekening-courant RHB 31-12-04	1.989

Toelichting baten

Opbrengst moederdepartement

De opbrengst moederdepartement heeft betrekking op de vergoeding voor de dienstverlening ten behoeve van het ministerie van LNV.

Opbrengst derden

De opbrengsten derden, totaal € 13.124.000,- zijn te specificeren in 'Wering- en vrijwaringinspecties' (€ 8.741.000,-), 'Reduced checks' (€ 2.365.000,-),

'Diagnostiek' (€ 377.000,-) en 'Overige' (€ 1.641.000,-).

Subsidieontvangsten, nagekomen tegemoetkoming kosten en afboeken creditnota's debiteuren maken onderdeel uit van de post 'Overige'.

Rentebaten

De rentebaten hebben betrekking op de deposito en de rekening-courant bij het ministerie van Financiën.

Toelichting lasten

Apparaatkosten

De bezetting personeel is met 12 fte. afgenomen.

De materiële kosten zijn gestegen doordat er in het kader van het 'Herexamen baten-lastendienst' gebruik is gemaakt van kennis en expertise van externen.

Status jaarrekening

De verkorte jaarrekening van de Plantenziektenkundige Dienst, zoals opgenomen in dit jaarverslag, is ontleend aan de jaarrekening 2004 van de Plantenziektenkundige Dienst. De Algemene Rekenkamer, die het departementale jaarverslag van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit jaarlijks onderzoekt, zal op de derde woensdag in mei haar oordeel over het jaarverslag 2004 in een rapport aan de Staten-Generaal aanbieden. In dit rapport kunnen opmerkingen worden gemaakt over het financiële beheer, het departementale jaarverslag en de jaarrekening van de Plantenziektenkundige Dienst. De Auditdienst van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft bij de jaarrekening 2004 van de Plantenziektenkundige Dienst een goedkeurende verklaring verstrekt.

Accountantsverklaring

In het kader van de controle, bedoeld in artikel 66 van de Comptabiliteitswet 2001, hebben wij de jaarrekening 2004 van de Plantenziektenkundige Dienst alsmede de in dit jaarverslag opgenomen verkorte jaarrekening 2004 van de Plantenziektenkundige Dienst gecontroleerd. De verkorte jaarrekening 2004 is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2004 van de Plantenziektenkundige Dienst. Bij die jaarrekening hebben wij op 14 maart 2005 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt. De verkorte jaarrekening 2004 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directeur van de Plantenziektenkundige Dienst. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de verkorte jaarrekening 2004 te verstrekken.

Wij zijn van oordeel dat de verkorte jaarrekening 2004 op alle van materieel belang zijnde aspecten in overeenstemming is met de jaarrekening waaraan deze is ontleend. Voor het inzicht dat vereist is voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave van de financiële informatie van de Plantenziektenkundige Dienst en voor een toereikend inzicht in de reikwijdte van onze controle dient de verkorte jaarrekening 2004 te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening, waaraan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij op 14 maart 2005 verstrekte goedkeurende accountantsverklaring.

Auditdienst van het Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit,

drs. J.N.H.M. Durenkamp RA
auditmanager

P.J. Borg RA
plv. hoofd afdeling
Accountantscontrole en Certificering

Den Haag, 29 april 2005

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit